

SOPRONI
EGYETEM |

FAIPARI MÉRNÖKI ÉS
KREATÍVIPARI
KAR

KREATÍV IPAR

*AZ ALKOTÓI ÉS BEFOGADÓI
SZEMLÉLETBEN*

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

*SOPRONI EGYETEM FAIPARI MÉRNÖKI
ÉS KREATÍVIPARI KAR, KREATÍVIPARI INTÉZET
9400 SOPRON, CHÁZÁR ANDRÁS TÉR 1.*

2024. SZEPTEMBER 27.

**A kreatív ipar az alkotói és befogadói
szemléletben
Tanulmányok**

Szerkesztette: Molnár Csilla – M. Molnár László

A KREATÍV IPAR AZ ALKOTÓI ÉS BEFOGADÓI SZEMLÉLETBEN TANULMÁNYOK

Szerkesztette:

Dr. Molnár Csilla PhD egyetemi docens

Prof. Dr. Molnár László egyetemi tanár

A KREATÍV IPAR AZ ALKOTÓI ÉS BEFOGADÓI SZEMLÉLETBEN

TANULMÁNYOK

A Soproni Egyetem FMK Kreatívipari Intézetében

2024. szeptember 27-én rendezett tudományos konferencia
előadásainak szerkesztett változata

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

SOPRON, 2025

Közreadja:
Soproni Egyetem Faipari Mérnöki és Kreatívipari Kar

Felelős kiadó:
Prof. Dr. Fábián Attila a Soproni Egyetem rektora

Szerkesztette:
Dr. Molnár Csilla PhD egyetemi docens
Prof. Dr. Molnár László egyetemi tanár

Grafikai tervezés:
EFFIX-Marketing Kft.

ISBN 978-963-334-551-1 (pdf)
DOI: 10.35511/978-963-334-551-1

A kötet megjelenését támogatta:
Nemzeti Kulturális Alap

Nemzeti
Kulturális
Alap

A konferenciát támogatta:
Sopron Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Creative Commons license: CC BY-NC-SA 4.0 DEED

Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

TARTALOM

BEVEZETŐ	6
Fáyné Dombi Alice A kulturális emlékezet, mint az alkotói és befogadói szemlélettükre.....	7-16
Szabó Tibor Kreativitás a divatban: a farmer.....	17-23
Karikó Sándor Eltűnik-e az olvasás ethosza? – A kreativitás tükrében –.....	24-32
Major Gyöngyi Kreatív ipar, MI és a személy autonómiája.....	33-39
Nádas Gergely A vizuális percepció és a mesterséges intelligencia.....	40-51
Kiss Ferenc Piac – Ferde vonás négyzetben. Anton Stankowski arcúlati rendszereinek szakmatörténeti miliője.....	52-63
Horváth Péter György – Kósa Balázs Fa és műanyag alkalmazása gyerekjátékok esetében.....	64-74
Reményi Andrea Fenntarthatóság és kreativitás a XXI. században: metamodern kihívások és transzdiszciplináris megoldások	75-84
Bodorkós Dániel – Zalavári József – Horváth Péter György Értéktervezés – Value design.....	85-92
Nagy Máté – Polyák János Üvegművesség oktatása az UNESCO szellemi kulturális örökséggé válás tükrében.....	93-104
Reményi Andrea A kreatívipar dinamikája: értékteremtés és fogyasztói élmény a tudásalapú gazdaságban.....	105-114
Molnár Csilla A kreatív ipar mint tudásalapú tevékenység.....	115-122
Antal Mária Réka – Nagy Vivien Kreatív termék értéknövelése a tervezési folyamatban.....	123-135
Antal Mária Réka – Nagy Vivien A bútortársárok és kiállítások szerepe a 19. – 20. században.....	136-145
Eszter Boros The Sociological and Physiological Impacts of the Creative Economy.....	146-154
Molnár László A szemiotika dinamikája és a design kommunikatív rendszere.....	155-161
Szabó Péter A mesterséges intelligencia hatása a kreatív iparra: új lehetőségek és kihívások a faépítészetben.....	162-170

FÁYNNÉ DOMBI ALICE¹

A KULTURÁLIS EMLÉKEZET MINT AZ ALKOTÓI ÉS BEFOGADÓI SZEMLÉLET TÜKRE

„Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent,
és munkálkodhass a jövőn.”

– Széchenyi István

Absztrakt

A kulturális emlékezet a múlttal, jelennel és jövőképpel rendelkező közösségek tudásának objektivációja. A kulturális emlékezet részeként a kreatív ipar egyes területei – mint a narrációra épülő irodalom, a vizuális művészet – egyedülálló módon ötvözik az alkotói és a befogadói szemlélet jellemzőit.

A tanulmány a kulturális emlékezet mezőjében a 19. századi pedagógiai diskurzus színterein verbális és képi források tükrében mutatja be az emblematikus nevelői identitás jellemzőit.

Kulcsszavak: kulturális emlékezet, pedagógiai narráció, alkotás, befogadás, nevelői identitás

Elméleti alapok

A kulturális emlékezet a múlttal, jelennel és jövőképpel rendelkező közösségek tudásának objektivációja (Assmann 1999: 52). A múlt szilárd pontjain alapszik, szimbólumok, kánonok összegezője. Hozzájárul még a tárgyak emlékezete: az ikonok, idolk, emblémák útján való múltidézés.

A kulturális emlékezet rítusokban, ünnepekben, mítoszokban, kanonizált alapszövegekben, vizuális produktumokban jelenik meg, az elbeszélésekben megfogalmazott múltban nyugszik. A kommunikatív emlékezet a kortársi, nemzedéki átértelt múlttal kapcsolódik, idősíkjai viszonylag közeli, ez őrzik meg a befogadás korabeli jellemzőit (Carver 2004).

A kulturális emlékezet jelentősége az identitásbiztosító tudás átadásában, a tárolhatóságban, az előhívhatóságban, a rituálékban és közölhetőségben rejlik.

A kreatív ipar – miként az irodalom, a vizuális művészet – egyedülálló módon ötvözi az alkotói és a befogadói szemléletet. Mindez a kulturális emlékezet részeként marad fenn, a kreatív ipar alkotói és befogadói szemléletének kölcsönhatásában (Dombi A Kovács K Dombi M 2017: 122).

¹ professor emerita, Szegedi Tudományegyetem

A tanulmány a kulturális emlékezet mezőjében az egyéni kreativitás és társadalmi értéklánc összefüggéseit mutatja be pedagógiai vonatkozásokban 19. századi források tükrében.

Az elemzés alapvető szempontjai a kánon-alakítás tükrében az értelmezés, megítélés, eredetiség, elfogadás, elmarasztalás. A kortárs recepció sajátosságai megmutatják a kiválasztott forrás hatástörténeti törekvései közötti különbséget, amelyet a kép, szöveg, tér – és időkoordinátái határoznak meg, továbbá a befogadói közeg közötti különbség magyaráz.

A 19. századi pedagógiai diskurzusban a verbális és képi anyag: az emblematikus nevelői identitás reprezentációit mutatja be a pedagógiai kánonalakító szakanyagok és a tájékoztató jellegű közlemények alapján (Németh – Pukánszky 2004).

Pedagógiai emlékezet – nevelési emlékezet

A kulturális emlékezet integráns részének tekinthető a pedagógiai emlékezet. A pedagógiai emlékezet az adott kor mentalitásába épülő nevelésről való gondolkodás megörökítője. (Dombi 2017: 51) A nevelési emlékezet a nevelői szerepfeladatokhoz kapcsolódó professzionalizáció megjelenítője. A kulturális emlékezet ezen formáinak jelentősége az identitás-biztosító pedagógiai tudás átadásában, a tárolhatóságban, az előhívhatóságban, a rituálékban és közölhetőségben rejlik.

A Kulturális emlékezet – magában foglalja a kreatív ipar alkotásait is. A kreatív ipar: a vizuális művészet, literatúra, narratívák – mint a kulturális emlékezet forrásai egyedülálló módon ötvözik a kreatív alkotói és a befogadói szemléletet. A pedagógiai diskurzusok a szövegnarratívák-képnarratívák gazdag tárházát, nem egyszer metaforikus megjelenítését adják (Baska 2008).

A szakma-karakterisztikus ábrázolások a nevelési-nevelői színtereket verbális és mediális téren is bemutatják. Ezzel lesz az ábrázolás koncentrált és sokszínű.

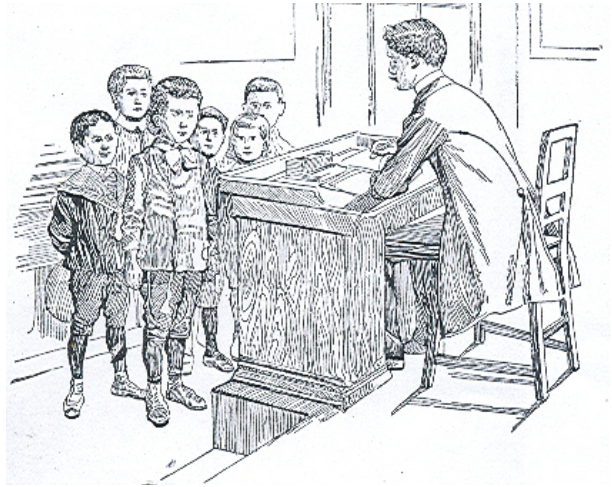
A vizsgált nevelési színterek: a tanító az osztályteremben

A nevelési színterekből a tanítói szerepábrázolásokat és az osztálytermet mint pedagógiai teret választottuk ki. A verbális és képi ábrázolás az alkotás és befogadás összhangjában valósul meg. A kiválasztott forrásanyag elemzése jól körvonalazható leírást ad a korszak pedagógusképének identitásmintázatairól (Nóvik 2015). A vizsgált forrásokat 19. század második feléből választottuk ki, változatos műfajt és tartalmat keresve. Az én újságom (1889–1905) e korszaknak gyermeklapja volt, amely a kisiskolások szempontjait követte. Az István bácsi naptára (1856–1905) népkönyvként széles olvasói közeghez eljutott, a neveléstan könyvek (1850–1905) kiválasztott példányai pedig a nevelői szakma számára nyújtottak értelmezhető szaktudást: (Beély Fidel: Kiss Áron) Az Én újságom osztálytermi ábrázolásai jellegzetes iskolai jeleneteket mutattak be. Megfigyelve az első képen a szakma-karakterisztikus ábrázolást, állóképként rögzíti a tanító és a gyerekek viszonyát. Nem

sok látvány elemet találunk a képen: a falak szürkék, kis ablakon nem sok fény áramlik be, viszont már körvonalazódik a térkép, ami az 1880-as évektől jelenik meg az iskolákban. A tanító tekintélye nem kétséges, minden gyerek rá fókuszál. Állóképet látunk, amelynek képi elemei mind alátámasztják a nevelő kemény, követelő magatartását.

1. kép: Elemi iskolai életkép

2. kép: A tanító úr számon kér

A 2. képen a scenikus viszonyok ábrázolása már jóval megengedőbb légkörre utal. A tanító alakja a gyerekek felé hajlik, ők azonban kellő tisztelettel, hátra tett kézzel lesik nevelőjük szavait. A centrális hangsúlyú kompozícióban csak a fontos elemek vannak kidolgozva, a katedra a székkal és asztallal. A figyelem a tanító és a gyerekek kommunikációjára irányított. A szerepek rekonstruálhatóak: a tanító úr számon kér, a gyerekek megilletődve hallgatják. a szövegreferens kép egy gyakori osztálytermi életképet mutat be.

A 3. kép hangsúly nélküli kompozíció, minden kidolgozott, fontos rajta. Rengeteg tárgyi elem, látvány elem található rajta, a korabeli tanításmód sok rejtélyébe beavat. A térképek a képek szinte zsúfolttá teszik az osztálytermet, amit még felerősít a sok izgó-mozgó gyerek. A scenikus viszonyokat tekintve rekonstruálhatóak a mozgások. A vizuális kódokba foglalt értelmezés eseményképet tár elénk. Rengeteg a mozgás a képen, szinte senki sem törődik a tanító úrral, aki félig a tábla felé fordulva próbál magyarázni. A katedra előtt ülő fiú a korabeli szokás szerint büntetésben van, de ez túlságosan gyenge eszköz a rend fenntartására. A tanító szinte idegen osztálytermi közegében.

3. kép: Mi történik az osztályban?

A szakma-karakterisztikus ábrázolás mind a három képen eltérő. Az alkotói cél a háromféle kép-narratívával, kódolt üzeneteket hordoz. A vizuális kódokba foglalt értelmezés a scenikus viszonyoknak megfelelően azonos színtéren (osztályterem)

három különböző berendezésű pedagógiai terephez kapcsolódó élethelyzetet mutat be. Az alkotói szemlélet céljában a befogadói közeg is szerepet játszik. Az első képi narratíva a rend, fegyelem jelenlétét közvetíti, a második kép a szigorú, de felelősségteljes nevelőt mutatja, a harmadik pedig a hétköznapi, de talán nem mindennapi eseményképet ábrázolja.

Álljon itt még egy tanyai iskolát ábrázoló kép (4. kép), amely hangsúly nélküli kompozíció, a tárgyi elemek és a látvány elemek együttesével mutatják be azokat a scenikus viszonyokat - rekonstruálható mozgásokat, amelyek egy harmonikus, befogadó iskolai légkört feltételeznek. Mindenki „él” ezen a képen, a képkompozíció narratívái a szöveg narratívákat megelőlegezik.

4. kép. Tanyai iskola

A pedagógiai szakmaiság mintázatai nagyon jól megfigyelhetők a bemutatott képeken. Mind az ideáltípus, mind a hétköznapi nevelő megjelenik az ábrázolásokon. Láthatjuk a gyermekekhez oda hajoló tanítót (4. kép), az isteni tanítómestert, (1. kép), a tudós tanítót (3. kép), az atyai nevelőt (4. kép). Ez a kép a „kisdedekhez nyájasan leereszkedő” tanítót mutatja, ahol a „kellemetes tanítás” a meghatározó. Pedagógiai professziók esszenciáját megjelölt típusok mindegyik képen megfigyelhetők. A képekhez tartozó gondolati narratívák a tanítói attitűd megjelenítői. A konnotatív jelentés egyrészt a korabeli mentalitás alapján értelmezhető, amely a tanítói szerep történetileg kialakult formáit mutatja, másrészt „Az én újságom” gyerekolvasói számára jelent befogadható iskolaképet (vö. Kovács 2012 a).

A korabeli pedagógiai emlékezet szerint a nevelő típusai forrásaink alapján a következők.

Az ideális nevelő leírása:

„Atyai nevelő”: a klasszikus ismeretátadó-tanító;

„Isteni tanítómester”: a magasztos célok felé vezető tanító;

„Szaktudós-gyermekpszichológus”: az iskolatanító-tudós tanító.

A hétköznapi nevelő megjelenítése:

A „kisdedekhez nyájasan leereszkedő” tanító;

A „pallérozott értelmű” tanító;

A „kisdeddal” nyájasan beszélő tanító;

A „mindenes,” tanító. (Dombi 2012)

Nevelői ars poétikák

A neveléstan könyveket megíró pedagógus egyéniségek iskoláról, nevelésről, tanítóról való gondolatai a pedagógiai emlékezet kánon alakító tényezői. Elsősorban olyan argumentációt tartalmaznak, amelyek a szakmai befogadó közeg számára jelentenek értelmezhető narrációkat.

Fáy András (1786–1864) nevelési nézeteit az alábbiakban foglalta össze.

- „a nevelő értelmére nézve pallérozott legyen;
- tökéletesítse növendéke tehetségeit;
- ismerje mind közelebből nevéndéke személyes tulajdonságait;
- legyen jó erkölcsű, s karakterű,... hogy nevéndéke akaratát példaadással formálhassa” (Fáy 1855: 53, Dombi 2000).

6. kép: Kiss Áron

Kiss Áron (1845 –1908) rendszeres neveléstan könyvében a tanítói szerep lényegét foglalta össze.

„A nevelőnek szava mellett főként példája vonz” (Kiss 1887:81).

7. kép: Beély Fidel

Beély Fidel (1807–1863) az eszményi tanítói szerepet a következők szerint fogalmazza meg. *„Főnséges és szent a tanító s nevelő hivatása”*

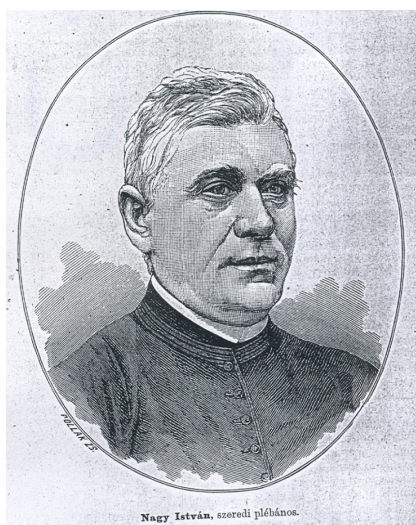
(Bély 1848: 162).

Az István bácsi naptára a nép számára készült népkönyv, amelynek minden számában egy tanítói életút elevenedik meg. A népkönyv szerkesztője Majer István (1813–1893), aki megadja a nevelésről, a tantóról való korabeli gondolkodás alaphangját. A nevelői hivatás lényegét a következőképpen fogalmazza meg: *„Egymást tanítva tesszük naggyá hazát és nemzetet”* (Majer 1856: 47).

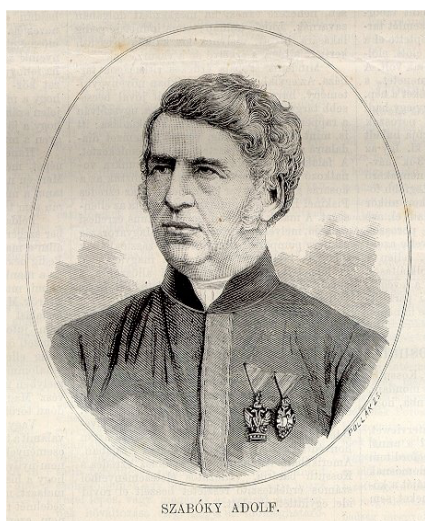
8. kép. Majer István

A népkönyv tanítói életrajzai közül két olyan egyéniséget választottunk ki, akik az ideáltípus és a hétköznapi nevelő példáját adják. Nevelési elveik megfogalmazásában figyelembe veszik a befogadói közeget, a népet, aki számára érthetően kell fogalmazni, ugyanakkor nevelési hitvallásuk is kiderül.

9. kép. Nagy István

„Az iskola nem csak oktatás helye, csarnoka, de egyszersmind és főleg a nevelése is.”
– vallja Nagy István (1821–1872).
István bácsi naptára 1901: 72)

10. kép: Szabóky Adolf

Szabóky Adolf (1821–1880) a nevelői szerepeket fejtegeti, alapmegállapítása:
„A nevelő engedelmességet követel és szerepteljesen vezet”
(István bácsi naptára 1879: 22). (vö. Kovács 2012b).

Pedagógiai szerep–konstrukciók az alkotói és befogadói szemlélet tükrében

A képi világ megjelenítése és a nevelési textusok emblémái a hétköznapi és az ideális nevelő képét vetítik elénk. A szövegkorpusz műfaj–specifikusan közvetíti a nevelő, mint minta alakját. A képi ábrázolás pedig az ideális és hétköznapi nevelő alakját vetíti elénk. „Az én újságom” tanterem–képei hitelesen ábrázolt nevelési szituációkat, tanítási jeleneteket tárnak elénk. Az „István bácsi naptára” tanítói egyéniségeket mutat be, szuperlatívuszokban beszélve róluk. Itt az ideális tanító jelenik meg, aki azonban a nevelés „aprómunkáját” hivatásának megfelelően kiválóan végzi. A neveléstan könyvek tartalmi viszont az elmélet oldaláról közelítik meg a tanítói hivatást, felhasználva a korszak nagy nevelő egyéniségeinek nevelői ars poétikáját. A tanítómesteri hivatás narratívái a mértéket jelentő mintakép, modell szerepet differenciáltan körvonalazzák.

A pedagógiai szövegeknek és a képi anyagnak kanonikus funkciói vannak, meghatározzák a 19. századi nevelők identitásvállalását.

Alkotói oldalról megközelítve:

az alkotói szemlélet a kreatív folyamat alapja;

az alkotók belső inspirációjuk és kreativitásuk alapján hozzák létre műveiket;

ábrázolásmódjukra hat a korszellem, az adott időszak mentalitása;

ez esztétikai értékek és normák alapján valósul meg;

a kulturális emlékezet elemei mellett tartalmazza a személyes kifejezésre való törekvést is;

a pedagógiai emlékezet, a nevelési emlékezet konnotatív jelentésével mentális képek létrejöttét segíti.

Befogadói oldalról megvizsgálva:

a befogadói szemlélet a kreatív művek értelmezése, recepciója;

a recepció aktív kommunikáción alapul;

megjelenik az argumentáció, interpretáció;

a jelentésrétegek kibontása kritikai elemzés, párbeszéd, érzelmi reakció útján történik;

a befogadók aktív résztvevővé válnak.

A kreatív iparok hatása a pedagógiára

A kiválasztott forrásanyag elemzése hozzájárul a korszak pedagógusképe identitásmin-tázatainak feltérképezéséhez.

Az alkotások tükrözik és formálják az identitást, az értékeket és a közösségi köteléseket.

A pedagógiai narráció lényegi elemei megragadhatók a 19. századi textusokban, és képi anyagban, de a forrástípustól függően különböző mélységben és hangsúlyokkal

A pedagógiai szövegeknek és médiumoknak kanonikus funkciói vannak, meghatározzák a célzott nevelőcsoport identitásvállalását. Az alkotói és befogadói szemlélet összhangját a narratív értelmezés és képi ábrázolás egymást erősítve segíti.

Összegezés

Recepciótörténeti szempontból a kulturális emlékezet az alkotói és befogadói szemlélet keretét adja. A textus és ikonikus ábrázolásmód összhangban van. A verbális és képi ábrázolás az alkotás és befogadás összhangjában valósul meg. Az egyéni kreativitás és a kollektív kulturális örökség az identitás megőrzésének és fejlődésének kulcseleme. A kreatív iparok az alkotói és befogadói szemlélet dinamikus kölcsönhatásán keresztül formálják és gazdagítják kultúránkat, a társadalmat. Ez a kölcsönhatás nemcsak az egyéni kreativitás és kifejezés, hanem a kollektív kulturális örökség és identitás megőrzésének és fejlődésének is kulcsfontosságú eleme. A kulturális emlékezet mint identitásbiztosító tudás a pedagógiai és a nevelési emlékezet útján az emblematisztikus nevelői identitás markáns kifejezője.

Irodalom

- Assmann, J. (1999). *A kulturális emlékezet: írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban*. Budapest: Atlantisz.
- Baska G. (2008). „Metaforák egy 19. századi városi néptanítóról”. *Neveléstörténet* 5.(1-2), 44–71.
- Beély F. J. (1848). *Alapnézetek a' nevelés, és leendő nevelő, „s tanítóról különös tekintettel: a” tan’ történeti viszontagsága, és literaturájára*. Pozsony: Schmid – Busch Ny.
- Carver, T. (2004). „Diskurzuselemzés és a »nyelvi fordulat«”. *Politikatudományi szemle* 13(4), 143–48.
- Dombi A. (2004). „Exempla trahunt. A pedagógus mint mintaadó”. In Dombi A., Oláh J., Varga I. (Szerk.). *A neveléstudomány alapkérdései* (pp. 349–359.). Gyula: APC-Stúdió.
- Dombi A. (2012). *Primus inter pares: pedagógiai professzió és programadó nevelők a 19. században*. Szeged: Universitas Szeged K.
- Dombi A. (2017). „Az ideális és hétköznapi nevelő narratív megjelenítése 19. századi források tükrében”, In Bukor J. et al. (Szerk.), *A Selye János Egyetem 2017-es „Érték, minőség és versenyképesség – a 21. század kihívásai” Nemzetközi Tudományos Konferenciájának tanulmánykötete: Pedagógiai szekciók* (pp. 49–58.). Révkomárom: Selye János Egyetem.
- Fáy A. (1855). *A legegyszerűbb, természet és tapasztalat-hűbb s gyakorlatibb nevelési rendszer különösen szülék számára*. Pest: Ny. Beimel J. és Kozma V.
- Fáyné Dombi A., Kovács K., és Dombi M. (2016). *History of Pedagogical Profession in the 19th Century*. Nyitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre.
- Kiss Á. (1887). *A nevelés és oktatás-történet kézikönyve különös tekintettel a magyar nevelés és oktatás történetére*. 5. kiad. Budapest: Dobrowsky-Franke.

- Kovács K. (2011). „A néptanítói szakmásodás alakulása két dualizmus kori neveléstan-könyv tanítóképének elemzése tükrében”. *Magyar pedagógia* 111(4), 289–311.
- Kovács K. (2012). „Az iskola lelke a tanító”. *Iskolakultúra: pedagógusok szakmai-tudományos folyóirata* 22(4), 79–85.
- Májér I. (1844). *Népneveléstan*. Buda: Egyet. Ny.
- Németh A. & Pukánszky B. (2004). *A pedagógia problémátörténete*. Budapest: Gondolat.
- Nóbik A. (2015). „Professzionizáció és iskolai tér Az Elemi Népoktatás Enciklopédiájában”. In Baska G. & Hegedűs J, (Szerk.), *Égi iskolák, földi műhelyek: tanulmányok a 65 éves Németh András tiszteletére (pp. 91–107.)*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar.

Források

1. Elemi iskolai életkép
Az én újságom 1885.24.
2. A tanító úr számon kér
Az én újságom
1885 -86 összevont szám, 72
3. Mi történik az osztályban?
Az én újságom
1883. 25.
4. Tanyai iskola
Az én újságom
1882. 87.
5. Fáy András arcképe
Vasárnapi újság 1855.
6. Kiss Áron arcképe
Magyar Paedagogiai Szemle, 1882.
7. Beély Fidel arcképe
Vasárnapi Újság 1863.
8. Majer István arcképe
István bácsi naptára 1856. 47.
9. Nagy István
István bácsi naptára 1901 72.
10. Szabóky Adolf
István bácsi naptára 1879. 22.

Abstract

Cultural Memory as a Reflection of Creative and Inclusive Approach

Cultural memory is the objectification of the knowledge of communities with a vision to the past, present and future. As a part of cultural memory, the creative industry – such as literature based on narration, visual art – uniquely combines the characteristics of the creative and receptive approach. The study presents the characteristics of the emblematic educator's identity in the field of cultural memory in the context of the 19th century pedagogical discourse in the light of verbal and visual sources.

Keywords: cultural memory, pedagogical narration, creation, inclusion, educator's identity